

PATRIMONI FAUNA // Xon Vilahur > TEXT // Xavier Monsalve > DIBUIX

Ocells de bosc

Els ocells de bosc no es deixen veure fàcilment, només apareixen com fletxes entre el fullatge quan són sorpresos; allò més identificable n'és el seu cant o el seu crit.

Ens podem imaginar que les aus, amb la seva capacitat de volar, no seran gaire amants dels boscos, ecosistemes amb predominança d'arbres, esclarissats o gairebé impenetrables, a causa dels arbusts, herbes i lianes que hi prosperen; tot i això hi ha molts ocells que renuncien a recórrer grans distàncies a canvi del recer i dels aliments que troben en aquest sistema natural.

El bruel (*Regulus ignicapillus*) és un ocell diminut; de fet, no amida més de 9 cm., no s'està ni un moment quiet i fa veritables acrobàcies; és entre groc i verdós, llueix al cap una banda taronja en els mascles i groga en les femelles entre dues ratlles negres i blanques i una banda negra a l'tull. La bonica i xerrima mallerenga blava (*Parus caeruleus*), petita, blavosa i grisenca de sobre, tampoc no para mentre ens fa sentir el seu cant musical i monòton. Més discreta de colors, però amb una elegant cresta, i més amant de les pinedes, salta també de branca en branca la mallerenga emplomallada (*Parus cristatus*); i, en grups de quatre o cinc, apareixen com boletes de cotó fluix, amb unes plomes ben llargues a la cua, les mallerengues cuallargues (*Aegithalos caudatus*). Els mosqueters (*Phylloscopus sp.*) tenen colors més groguencs; són també molt petits (11 cm) i tampoc no paren mai de volar de branca en

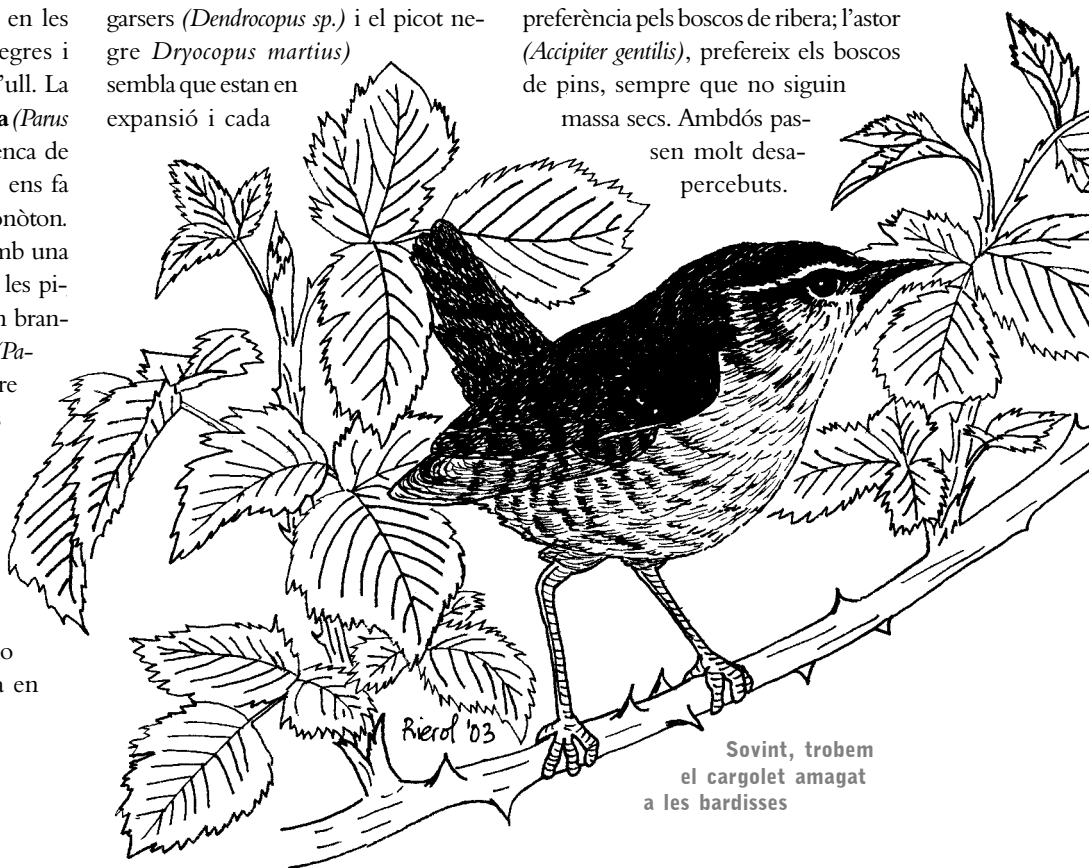
branca ni de xiular.

Els picots i els raspinells escullen els troncs dels arbres per fer el niu i per buscar menjar. El picot més abundant i més bonic és el picot verd (*Picus viridis*), de color verd groc, amb un capell vermell i potes curtes amb dos dits endavant i dos endarrere per tal de poder-se enfilat, i el bec llarg, punxegut i poderós. És molt característic el seu crit quan vola d'un arbre a l'altre, semblant al renillar d'un cavall, i també la tamborinada que fan sobre els arbres quan fan el reclam per aparellar-se o marcar territori. Els picots garsers (*Dendrocopus sp.*) i el picot negre (*Dryocopus martius*) sembla que estan en expansió i cada

cop són més abundants les cites a les nostres muntanyes.

El raspinell (*Certhia brachydactyla*) crida l'atenció quan s'enfila àgilment fent voltes en espiral pel tronc dels arbres, ara el veus, ara no. Diminut, de color castany amb pinzellades de color negrós, té unes celles blanques molt marcades i la panxa i el pit de color blanc.

Al bosc, també hi viuen alguns rapinyaires, tenen les ales més arrodonades que els seus congèneres per tal de poder passar volant entre el brançam. L'esparver (*Accipiter nisus*) mostra preferència pels boscos de ribera; l'astor (*Accipiter gentilis*), prefereix els boscos de pins, sempre que no siguin massa secs. Ambdós passen molt desapercebuts.

Sovint, trobem el cargolet amagat a les bardisses

Els rapinyaires de nit són representats pel duc (*Bubo bubo*), el mussol banyut i el gamarús, el més boscà de tots. El mussol banyut (*Asio otus*), amb dues plomes al cap que li fan de banyes, és molt discret i més freqüent a la muntanya mitjana i alta que a les àrees de muntanya baixa; tot i això n'hi ha algunes cites a les Gavarres. Darre-rament també ha criat a les pinedes de Pals. El gamarús (*Strix aluco*) és força abundant i, fins i tot, molt humanit-zat, ja que ha arribat a criar dintre de pobles; és fàcil de localitzar pel seu cant poderós i característic.

Amants de les bardisses i dels matolls, al sotabosc i ran dels camins busquen el seu aliment les bosquetes (*Hippolais sp.*), de colors grisos-verds i les tallaretetes i els tallarols (*Sylvia sp.*). A les bardisses més espesses i sovint prop de rieres i rierols, s'esmuny com si fos un ratolí el simpàtic cargolet (*Troglodytes troglodytes*), o ull de bou, boleta de plomes marronoses amb passades negres, un bec llarg i prim i una cua que posa ben vertical quan es detura per fer sentir el seu cant d'alarma.

El més tafaner de tots els ocells, el que ens vindrà a picar les engrunes de l'esmorzar ran dels nostres peus, és el simpàtic i bonic reietó o pit-roig o reientinc (*Erethacus rubecula*), de color marró amb el pit vermell i uns ulls grossos i vius.

Parlem finalment del gaig (*Garrulus glandarius*), un còrvid boscà, un rondinaire de mena que quan canta o crida sembla que digui «per baix, per baix», un ocell de mida mitjana amb bonics colors marrons, blancs, negres i plomes blaves a les ales, abundant, sorollós i gens difícil de veure quan és sorprès.

→ Més informació sobre el duc

En el número anterior parlàvem d'espècies en perill d'extinció a les Gavarres i esmentàvem l'emblemàtic Duc (*Bubo bubo*), que havia estat comú i del qual no hi havia dades recents. Això ha estat cert en algunes comarques de Catalunya, on la degradació del medi en els darrers anys, l'espoliació directa de nius, la caça d'adults i l'electrocució amb torres d'alta tensió (un 40% de la mortalitat a Europa) ha fet disminuir dràsticament la població d'aquesta espècie. De totes maneres, el buit de cites de duc en alguns indrets pot ser degut als seus hàbits nocturns i discrets i a una època de zel molt primerenca (el novembre comença la seva època nupcial, que s'allarga fins desembre, gener i principis de febrer; la segona quinzena de febrer i la primera de març solen tenir la posta). Així, cal corregir l'apreciació del número passat d'aquesta revista, ja que des del desembre del 2001 se n'han sentit cantar i se n'han vist exemplars a la zona del Congost de Sant Julià i a la muntanya de can Ribes. També han estat vistos i fotografiats els polls (fotografia del maig del 2002) i n'hi ha una cita a les Pedreres de Girona (gener del 2003)¹. Fins i tot sembla que baixen fins a la devesa de Girona a buscar conills, una de les seves preses preferides. Podem, doncs, afirmar que hi ha ducs a les Gavarres i que potser el nombre d'individus augmentarà en els propers anys 🦉

(1) Cites de diversos observadors, facilitades per Alfons Delgado

Tots els ocells esmentats passen tot l'any entre nosaltres; recordem, però, que a la primavera arriben també els cucuts, els oriols, els enganya-pastors i els xots. A l'hivern aquests se'n van, però ens arriben altres ocells

hivernals (de tots ells, n'hem parlat en números anteriors) 🦉

BIBLIOGRAFIA

—MUNTANER, J. et al.

Barcelona: Ketres, 1983

Niu amb dos pollets de duc // FOTO:
Carlos Álvarez.